

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 8 października 2020 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Rynek wewnętrzny energii elektrycznej – Dyrektywa 2009/72/WE – Artykuł 37 – Obowiązki i uprawnienia organu regulacyjnego – Pozasądowe rozwiązywanie sporów – Pojęcie „strony zgłaszającej skargę” – Skarga złożona przez odbiorcę końcowego na operatora systemu przesyłowego, do którego instalacja tego odbiorcy nie jest bezpośrednio przyłączona – Awaria tego systemu – Brak stosunku umownego pomiędzy wspomnianym odbiorcą a operatorem wspomnianego systemu – Dopuszczalność skargi

W sprawie C-360/19

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych, Niderlandy) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 3 maja 2019 r., w postępowaniu:

Crown Van Gelder BV

przeciwko

Autoriteit Consument en Markt (ACM),

przy udziale:

TenneT TSO BV,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos oraz I. Jarukaitis (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 marca 2020 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Crown Van Gelder BV – M.R. het Lam, advocaat,
- w imieniu TenneT TSO BV – L. Baljon, którą wspierał I. Brinkman, advocaat,

* Język postępowania: niderlandzki.

- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i P. Huurnink, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu fińskiego – J. Heliskoski, w charakterze pełnomocnika,
 - w imieniu Komisji Europejskiej – E. Manhaeve i O. Beynet, w charakterze pełnomocników,
- po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 37 ust. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. 2009, L 211, s. 55).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Crown Van Gelder BV i Autoriteit Consument en Markt (ACM) (urzędem ds. konsumentów i rynku, Niderlandy) dotyczącego decyzji tego ostatniego organu uznającej za niedopuszczalną skargę wniesioną przez tę spółkę przeciwko TenneT TSO BV, operatorowi krajowej sieci wysokiego napięcia, w następstwie awarii tej sieci.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 37, 42, 51 i 54 dyrektywy 2009/72 stanowią:
 - „(37) Organy regulacji energetyki powinny posiadać uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych oraz do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji na przedsiębiorstwa energetyczne, które nie wywiązują się ze swoich obowiązków, lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia na nie takich sankcji. [...] Organom regulacji energetyki należy również przyznać uprawnienia do zapewniania wysokich standardów usługi powszechnej i publicznej w zgodzie z otwarciem rynku, ochrony odbiorców wrażliwych, a także pełnej skuteczności środków w zakresie ochrony konsumentów. [...]
 - [...]
 - (42) Cały przemysł i handel [Unii Europejskiej], łącznie z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, a także wszyscy obywatele Unii korzystający z gospodarczych przywilejów rynku wewnętrznego powinni także móc korzystać z wysokiego poziomu ochrony konsumentów [...]. Odbiorcy ci powinni mieć dostęp do możliwości wyboru, sprawiedliwego traktowania, prawa do reprezentacji i mechanizmów rozstrzygania sporów.
 - [...]
 - (51) Interesy konsumentów powinny być głównym elementem niniejszej dyrektywy, a zapewnienie jakości usługi powinno być głównym zadaniem przedsiębiorstw energetycznych. Należy umocnić i zagwarantować istniejące prawa konsumentów, które powinny obejmować większą przejrzystość. Ochrona konsumentów powinna zapewniać wszystkim konsumentom na jak

najszerzym obszarze [Unii] korzystanie z konkurencyjnego rynku. Państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – organy regulacyjne powinny egzekwować prawa konsumentów.

[...]

(54) Lepszą ochronę konsumentów gwarantuje dostępność skutecznych środków rozstrzygania sporów dla wszystkich konsumentów. Państwa członkowskie powinny wprowadzić szybkie i skuteczne procedury rozpatrywania skarg”.

4 Artykuł 1 omawianej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne zasady dotyczące wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i dostaw energii elektrycznej, wraz z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu ulepszenia i zintegrowania konkurencyjnych rynków energii w [Unii]. [...] Określa ona również obowiązki usługi powszechnej i prawa konsumentów energii elektrycznej oraz wyjaśnia wymogi z zakresu konkurencji”.

5 Artykuł 2 rzeczony dyrektywy zawiera następujące definicje:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[...]

3. »prześył« oznacza transport energii elektrycznej przez wzajemnie połączony system najwyższego napięcia i wysokiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców końcowych lub do dystrybutorów, ale nie obejmuje dostaw;

4. »operator systemu przesyłowego« oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, zapewnianie utrzymania i, w razie konieczności, rozbudowę systemu przesyłowego na danym obszarze, a także, w stosownych przypadkach, za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania energii elektrycznej;

[...]

9. »odbiorca końcowy« oznacza odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na własne potrzeby;

[...]”.

6 Artykuł 3 dyrektywy 2009/72, zatytułowany „Obowiązki użyteczności publicznej i ochrona odbiorcy”, stanowi w ust. 7:

„Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu ochrony odbiorców końcowych, a w szczególności zapewniają istnienie odpowiednich zabezpieczeń chroniących odbiorców wrażliwych. [...] Państwa członkowskie zapewniają wysoki stopień ochrony konsumenta, w szczególności w odniesieniu do [...] mechanizmów rozstrzygania sporów. [...]”.

7 Zgodnie z art. 12 tej dyrektywy, zatytułowanym „Zadania operatorów systemów przesyłowych”:

„Każdy operator systemu przesyłowego jest odpowiedzialny za:

- a) zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania na przesył energii elektrycznej, za eksploatację, utrzymywanie i rozwój – w warunkach opłacalności ekonomicznej – bezpiecznych, niezawodnych i wydajnych systemów przesyłowych z należyтым uwzględnieniem środowiska;
- b) zapewnianie odpowiednich środków w celu spełniania obowiązków w zakresie świadczenia usług;
- c) przyczynianie się do bezpieczeństwa dostaw przez odpowiednią zdolność i niezawodność systemu;
- d) zarządzanie przepływami energii elektrycznej w systemie z uwzględnieniem wymiany z innymi wzajemnie połączonymi systemami. W tym celu operator systemu przesyłowego jest odpowiedzialny za zapewnienie bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu elektroenergetycznego oraz, w tym kontekście, za zapewnianie dostępności wszelkich niezbędnych usług pomocniczych, w tym usług świadczonych w ramach odpowiedzi na zapotrzebowanie, w zakresie, w jakim ta dostępność jest niezależna od jakiegokolwiek innego systemu przesyłowego, z którym jego system jest wzajemnie połączony;

[...]”.

8 Artykuł 32 rzeczony dyrektywy, zatytułowany „Dostęp stron trzecich”, przewiduje w ust. 2:

„Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może odmówić dostępu w przypadku gdy nie dysponuje niezbędną zdolnością. [...] Organy regulacyjne – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły – lub państwa członkowskie zapewniają, aby kryteria te były spójnie stosowane i, aby użytkownik systemu, któremu odmówiono dostępu, mógł skorzystać z procedury rozstrzygania sporów. [...]”.

9 Artykuł 36 dyrektywy 2009/72, zatytułowany „Ogólne cele organu regulacyjnego”, stanowi:

„Wykonując zadania regulacyjne określone w niniejszej dyrektywie, organ regulacyjny podejmuje wszelkie rozsądne środki służące realizacji następujących celów w ramach swoich obowiązków i uprawnień określonych w art. 37, w ścisłym porozumieniu z innymi właściwymi organami krajowymi, w tym również z organami ochrony konkurencji, w stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla ich kompetencji:

[...]

- g) zapewnianie odbiorcom korzyści poprzez skuteczne funkcjonowanie ich rynku krajowego, wspieranie skutecznej konkurencji oraz pomoc w zapewnieniu ochrony konsumentów;

[...]”.

10 Zgodnie z art. 37 tej dyrektywy, zatytułowanym „Obowiązki i uprawnienia organu regulacyjnego”:

„1. Do obowiązków organu regulacyjnego należy:

[...]

b) zapewnienie dopełnienia przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz, w stosownych przypadkach, właścicieli systemu, jak również przez wszelkie przedsiębiorstwa energetyczne, ich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą i z innymi właściwymi przepisami [Unii], w tym również w odniesieniu do kwestii transgranicznych;

[...]

h) monitorowanie zgodności [przestrzegania] oraz dokonywanie przeglądu dotychczasowego funkcjonowania zasad dotyczących bezpieczeństwa i niezawodności sieci, a także ustalanie i zatwierdzanie standardów i wymogów [dotyczących] jakości usług oraz dostaw lub przyczynianie się do tego wraz z innymi właściwymi organami;

[...]

m) monitorowanie czasu potrzebnego operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do wykonania połączeń i napraw;

n) pomoc w zapewnieniu, przy udziale innych właściwych organów, aby środki z zakresu ochrony konsumenta, w tym środki określone w załączniku A, były skuteczne i egzekwowane;

[...]

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy regulacyjne otrzymały uprawnienia umożliwiające im wykonywanie obowiązków, o których mowa w ust. 1, 3 i 6, w sposób skuteczny i szybki. W tym celu organ regulacyjny ma przynajmniej następujące uprawnienia:

a) do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych;

[...]

d) do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji na przedsiębiorstwa energetyczne, które nie spełniają swoich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą lub ze wszelkimi właściwymi prawnie wiążącymi decyzjami organów regulacyjnych lub Agencji, lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia takich sankcji. Obejmuje to uprawnienie do nakładania lub do zaproponowania nałożenia na operatora systemu przesyłowego grzywny w wysokości do 10% rocznych obrotów operatora systemu przesyłowego lub, w stosownych przypadkach, na przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo w wysokości do 10% rocznych obrotów przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, odpowiednio za nieprzestrzeganie ich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą; oraz

e) stosowne prawa do prowadzenia dochodzeń oraz odpowiednie uprawnienia do wydawania instrukcji w zakresie rozstrzygania sporów zgodnie z ust. 11 i 12.

[...]

11. Każda ze stron zgłaszających skargę na operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego, odnoszącą się do obowiązków tego operatora określonych na mocy niniejszej dyrektywy, może przekazać skargę do organu regulacyjnego, który, działając jako organ rozstrzygający spory, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od otrzymania skargi. Termin ten może zostać przedłużony o dwa miesiące, jeżeli urzędy regulacji zażądają dodatkowych informacji. Termin ten może zostać dalej przedłużony za zgodą strony skarżącej. Decyzja organu regulacyjnego jest wiążąca, jeżeli nie zostanie unieważniona w wyniku odwołania.

[...]”.

Prawo niderlandzkie

- 11 Artykuł 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 został transponowany do prawa niderlandzkiego w art. 51 ust. 1 Wet houdende regels met betrekking tot de productie, het transport en de levering van elektriciteit (Elektriciteitswet 1998) [ustawy w przedmiocie wytwarzania, dostarczania i przesyłania energii elektrycznej (ustawy o energii elektrycznej z 1998 r.)] z dnia 2 lipca 1998 r. (Stb. 1998, nr 427). Zgodnie z art. 51 ust. 1 „[s]trona będąca w sporze z operatorem systemu w sprawie sposobu, w jaki operator systemu wykonuje swoje funkcje i uprawnienia lub wypełnia swoje obowiązki wynikające z niniejszej ustawy, może złożyć skargę do [ACM]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 12 W dniu 27 marca 2015 r. poważna awaria stacji wysokiego napięcia 380 kV w Diemen (Niderlandy) stanowiącej część sieci wysokiego napięcia, której operatorem jest TenneT TSO, spowodowała, że duża część prowincji Noord-Holland (Holandia Północna) i niewielka część prowincji Flevoland przez szereg godzin były pozbawione energii elektrycznej.
- 13 W wyniku tej awarii na szereg godzin przerwany został przesył energii elektrycznej do fabryki Crown Van Gelder, który prowadzi w Velsen-Noord (Niderlandy) fabrykę papieru przyłączoną do systemu dystrybucyjnego zarządzanego przez Liander NV, zasilanego przez system wysokiego napięcia zarządzany przez TenneT TSO.
- 14 Twierdząc, że poniósł w związku z tym szkodę, Crown Van Gelder wniósł skargę do ACM, domagając się stwierdzenia, że TenneT TSO nie podjęło wszystkich uzasadnionych działań będących w jego mocy, aby zapobiec przerwom w usłudze przesyłu energii elektrycznej, i że projekt systemu stacji Diemen nie spełniał wymogów prawnych.
- 15 Decyzją z dnia 30 kwietnia 2018 r. ACM uznał tę skargę za niedopuszczalną ze względu na to, że Crown Van Gelder nie miał bezpośredniej relacji z TenneT TSO, a zatem nie mógł zostać uznany za „stronę będącą w sporze z operatorem systemu” w rozumieniu art. 51 ust. 1 ustawy o energii elektrycznej z 1998 r. Stwierdził on w tym względzie, że fabryka Crown Van Gelder nie była przyłączona do sieci TenneT TSO, że Crown Van Gelder nie zawarł umowy z tym operatorem systemu i że nie otrzymywał od niego żadnych faktur.
- 16 Crown Van Gelder wniósł skargę na wspomnianą decyzję do sądu odsyłającego, College van Beroep voor het bedrijfsleven (sądu apelacyjnego ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych, Niderlandy).
- 17 Sąd ów wskazuje, że strony toczącego się przed nim postępowania nie są zgodne w przedmiocie wykładni pojęcia „każdej strony wnoszącej skargę” w rozumieniu art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72. Rozstrzygając w szczególności kwestię, czy skarga może zostać złożona przez osobę prawną zarządzającą przedsiębiorstwem przyłączonym do sieci regionalnej, której zasilanie energią elektryczną zostało przerwane przez awarię sieci krajowej zasilającej tę sieć regionalną, sąd ten uważa, że zakres tego przepisu nie jest jasny w stopniu wykluczającym wszelką racjonalną wątpliwość co do jego wykładni.
- 18 W tych okolicznościach College van Beroep voor het bedrijfsleven (sąd apelacyjny ds. postępowania administracyjnego w sprawach gospodarczych) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 [...] należy interpretować w ten sposób, że przepis przyznaje legitymację do wniesienia skargi przeciwko operatorowi sieci krajowej (operatorowi systemu przesyłowego) również stronie nieprzyłączonej do sieci tego krajowego operatora sieci (operatora

systemu przesyłowego), lecz przyłączonej jedynie do sieci regionalnej (systemu dystrybucyjnego), której zasilanie zostało przerwane na skutek awarii sieci krajowej (systemu przesyłowego) zasilającej sieć regionalną (system dystrybucyjny)?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 19 W swoim pytaniu sąd odsyłający zastanawia się w istocie, czy art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 należy interpretować w ten sposób, że organ regulacyjny może odrzucić skargę wniesioną przez odbiorcę końcowego na operatora systemu przesyłowego po wystąpieniu awarii zasilania w tym systemie przesyłowym na tej podstawie, że instalacja tego odbiorcy końcowego jest przyłączona nie bezpośrednio do wspomnianego systemu przesyłowego, lecz jedynie do systemu dystrybucyjnego zasilanego przez ten system.
- 20 Ponieważ art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 przewiduje, że każda stron zgłaszających skargę na operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego, odnoszącą się do obowiązków tego operatora określonych na mocy niniejszej dyrektywy, może przekazać skargę do organu regulacyjnego, który, działając jako organ rozstrzygający spory, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od otrzymania skargi, w celu udzielenia odpowiedzi na zadane pytanie należy dokonać wykładni pojęcia „strony zgłaszającej skargę”.
- 21 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii oraz zasady równego traktowania wynika, że treść przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich do celów ustalenia jego znaczenia i zakresu, powinna zwykle w całej Unii być przedmiotem autonomicznej i jednolitej wykładni, którą należy ustalić z uwzględnieniem nie tylko jego brzmienia, ale również kontekstu tego przepisu oraz celu danego uregulowania (wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., GRDF, C-236/18, EU:C:2019:1120, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 22 W niniejszym przypadku, co się tyczy przede wszystkim brzmienia art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72, z tego przepisu wynika, że kompetencja organu regulacyjnego przewidziana w tym przepisie jest wyraźnie uzależniona od dwóch warunków. Po pierwsze, skarga musi dotyczyć operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego. Po drugie, skarga ta musi odnosić się do obowiązków nałożonych na operatora systemu przez tę dyrektywę.
- 23 Natomiast z brzmienia art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 nie wynika, że kompetencja organu regulacyjnego oparta na tym przepisie jest uzależniona od istnienia bezpośredniej relacji pomiędzy zgłaszającym skargę a operatorem systemu, którego skarga ta dotyczy.
- 24 W tym względzie należy zauważyć, że wykładnia pojęcia „strony zgłaszającej skargę”, z której wynikałby taki warunek, ograniczałaby zakres tego pojęcia, natomiast użycie terminu „każda” w odniesieniu do „stron”, wskazuje – przeciwnie – że pojęcie to musi być rozumiane szeroko. Ponadto, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 30–32 opinii, termin „strona” niekoniecznie oznacza stronę umowy, lecz może również być rozumiany w „sensie »proceduralnym«” tego terminu, jako odnoszący się do podmiotów, które mają interes w skierowaniu skargi do organu regulacyjnego. Ponadto w niektórych wersjach językowych tego przepisu używane są inne określenia niż „strona” – takie jak „Betroffene” (ten, kogo to dotyczy) w niemieckiej wersji językowej i „interessado” (zainteresowany) w portugalskiej wersji językowej – które nie oznaczają strony umowy.
- 25 Następnie, co się tyczy kontekstu art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72, należy zauważyć, że żaden z przepisów tej dyrektywy nie ogranicza zakresu pojęcia „strony zgłaszającej skargę” poprzez wykluczenie z tego pojęcia osób, które nie mają bezpośredniej relacji z operatorem danego systemu. Przeciwnie, art. 32 ust. 2 tej dyrektywy przewiduje, że użytkownik systemu, któremu odmówiono

dostęp, powinien móc skorzystać z procedury rozstrzygania sporów, chociaż właśnie w przypadku takiego użytkownika nie istnieje żaden stosunek umowny pomiędzy zainteresowanym a operatorem systemu.

- 26 Wreszcie, jeśli chodzi o cele dyrektywy 2009/72, należy zauważyć, że z motywów 37, 42, 51 i 54 oraz z art. 1 tej dyrektywy wynika, iż ma ona na celu przyznanie organom regulacji energetyki uprawnień do zapewnienia pełnej skuteczności środków ochrony konsumentów, umożliwienie wszystkim sektorom przemysłu i handlu oraz wszystkim obywatelom Unii korzystania z wysokiego poziomu ochrony konsumentów i mechanizmów rozstrzygania sporów, uczynienie interesów konsumentów głównym elementem tej dyrektywy, egzekwowanie przez organy regulacyjne – w przypadku gdy państwo członkowskie przyznaje im tę kompetencję – praw odbiorców energii elektrycznej, a także zapewnienie dostępności skutecznych środków rozstrzygania sporów dla wszystkich konsumentów.
- 27 Podobnie art. 3 ust. 7 dyrektywy 2009/72 zobowiązuje państwa członkowskie między innymi do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumenta, w szczególności w odniesieniu do mechanizmów rozstrzygania sporów, a art. 36 lit. g) tej dyrektywy wyznacza organom regulacyjnym cel polegający na pomocy w zapewnieniu ochrony konsumentów (zob. podobnie wyrok z dnia 23 stycznia 2020 r., *Energiavirasto*, C-578/18, EU:C:2020:35, pkt 34, 35).
- 28 Aby osiągnąć te cele, art. 37 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2009/72 powierza organowi regulacyjnemu zadanie zapewnienia przestrzegania przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, w stosownych przypadkach, właścicieli systemu i przedsiębiorstw energetycznych obowiązków ciążących na nich na mocy tej dyrektywy i innych mających zastosowanie przepisów Unii. W tym celu organ regulacyjny posiada, między innymi na podstawie art. 37 ust. 4 lit. a), d) i e) tej dyrektywy, uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych oraz do nakładania skutecznych sankcji lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia takich sankcji, jak również stosowne prawa do prowadzenia dochodzeń oraz odpowiednie uprawnienia do wydawania instrukcji w zakresie rozstrzygania sporów zgodnie z art. 37 ust. 11 tej dyrektywy.
- 29 W kontekście sprawy w postępowaniu głównym należy również wskazać, że zgodnie z art. 37 ust. 1 lit. h) i m) dyrektywy 2009/72 zadaniem organu regulacyjnego jest monitorowanie przestrzegania zasad dotyczących bezpieczeństwa i niezawodności sieci, dokonywanie przeglądu ich dotychczasowego funkcjonowania, a także monitorowanie czasu potrzebnego operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do wykonania przyłączy i napraw.
- 30 Natomiast ograniczenie prawa do skierowania skargi do organu regulacyjnego zgodnie z art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 jedynie do odbiorców końcowych mających bezpośredni związek z operatorem danego systemu okazuje się niezgodne z celami przypomnianymi w pkt 26 i 27 niniejszego wyroku, ponieważ ogranicza dostęp konsumentów do mechanizmu rozstrzygania sporów, a w konsekwencji możliwości wykonywania przez ten organ powierzonych mu zadań, takich jak te określone w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku.
- 31 Ponadto, w szczególności w odniesieniu do operatorów systemów przesyłowych, należy wskazać, że – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 47 opinii – zadania i obowiązki nałożone na nich przez dyrektywę 2009/72 nie dotyczą jedynie tych podmiotów, których instalacja jest przyłączona do ich systemu. Tak więc w szczególności art. 12 lit. a)–d) tej dyrektywy nakłada na nich między innymi obowiązek eksploatacji, utrzymywania i rozwoju – w warunkach opłacalności ekonomicznej – bezpiecznych, niezawodnych i wydajnych systemów przesyłowych, zapewniania odpowiednich środków w celu spełniania obowiązków w zakresie świadczenia usług, przyczyniania się do bezpieczeństwa dostaw przez odpowiednią zdolność i niezawodność systemu oraz zarządzania przepływami energii elektrycznej w systemie z uwzględnieniem wymiany z innymi wzajemnie połączonymi systemami.

- 32 Zatem ograniczenie prawa do skierowania skargi do organu regulacyjnego zgodnie z art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 jedynie do odbiorców końcowych mających bezpośredni związek z operatorem danego systemu przesyłowego zawęża w szczególności możliwość wykonywania przez organ regulacyjny, dzięki skardze, powierzonego mu między innymi zadania polegającego na zapewnieniu przestrzegania przez operatorów systemów przesyłowych obowiązków ciążących na nich na mocy tej dyrektywy.
- 33 Z powyższego wynika, że pojęcia „strony zgłaszającej skargę” nie można interpretować w ten sposób, że wymaga ono bezpośredniej relacji pomiędzy zgłaszającym skargę a operatorem systemu przesyłowego, którego dotyczy skarga.
- 34 Tak więc, chociaż art. 37 dyrektywy 2009/72 nie zobowiązuje państw członkowskich do przyznania organowi regulacyjnemu kompetencji do rozstrzygania sporów między odbiorcami energii elektrycznej a operatorami systemów, lecz pozwala im na przyznanie tej kompetencji innemu organowi (zob. podobnie wyrok z dnia 23 stycznia 2020 r., *Energiavirasto*, C-578/18, EU:C:2020:35, pkt 36–40, 43), wspomniana kompetencja, gdy została przyznana przez państwo członkowskie organowi regulacyjnemu, nie może być uzależniona od istnienia bezpośredniej relacji pomiędzy wnoszącym skargę a operatorem systemu, którego dotyczy skarga.
- 35 W związku z tym po otrzymaniu skargi od odbiorcy końcowego dotyczącej nieprzestrzegania obowiązków nałożonych na operatorów systemów przesyłowych przez dyrektywę 2009/72 organ regulacyjny nie jest uprawniony do odrzucenia tej skargi na tej podstawie, że instalacja tego odbiorcy końcowego jest przyłączona nie bezpośrednio do systemu przesyłowego, lecz jedynie do systemu dystrybucyjnego zasilanego przez system przesyłowy.
- 36 W świetle całości powyższych rozważań na postawione pytanie należy odpowiedzieć, iż art. 37 ust. 11 dyrektywy 2009/72 należy interpretować w ten sposób, że organ regulacyjny nie może odrzucić skargi wniesionej przez odbiorcę końcowego na operatora systemu przesyłowego po wystąpieniu awarii zasilania w tym systemie na tej podstawie, że instalacja tego odbiorcy końcowego jest przyłączona nie bezpośrednio do wspomnianego systemu przesyłowego, lecz jedynie do systemu dystrybucyjnego zasilanego przez system przesyłowy.

W przedmiocie kosztów

- 37 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 37 ust. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE należy interpretować w ten sposób, że organ regulacyjny może odrzucić skargę wniesioną przez odbiorcę końcowego na operatora systemu przesyłowego po wystąpieniu awarii zasilania w tym systemie na tej podstawie, że instalacja tego odbiorcy końcowego jest przyłączona nie bezpośrednio do wspomnianego systemu przesyłowego, lecz jedynie do systemu dystrybucyjnego zasilanego przez system przesyłowy.

Podpisy